

İkinci Çeyrekte Rekabet Hukuku Bülteni

Temmuz 2024

2024 yılının ikinci çeyreğinde, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ("Rekabet Kanunu") soruşturma sürecini düzenleyen hükümlerinde önemli değişiklikler yapıldı. Bu düzenlemeler, 29 Mayıs 2024 tarihinde yayımlanan 7511 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("Değişiklik Kanunu") ile yürürlüğe girdi.

Değişiklik Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce, Rekabet Kurumu'nun ("Kurum") soruşturmalarında görevli raportörler soruşturma bildirimi, soruşturma raporu ve soruşturma taraflarının yazılı savunmalarına yönelik ek yazılı görüş olmak üzere üç farklı belge hazırlamaktaydı. Soruşturma tarafları ise ilgili belgelere cevaben birinci, ikinci ve üçüncü yazılı savunma sunmaktaydı.

Değişiklik Kanunu'ndaki yeni düzenlemeler kapsamında, (i) soruşturma taraflarının soruşturma bildirimini tebliğ alınmasının ardından birinci yazılı savunma sunma zorunluluğu kaldırıldı, (ii) raportörlerin soruşturma taraflarının yazılı savunmalarına karşı sunduğu ek yazılı görüşün, yalnızca soruşturma heyetinin soruşturma raporundaki görüşlerinin değişmesi halinde hazırlanması gerektiği düzenlendi ve (iii) raportörlerin ek yazılı görüş, soruşturma taraflarının ise üçüncü yazılı savunma için ek süre talep etme imkânları kaldırıldı. Bu doğrultuda Değişiklik Kanunu, soruşturma sürecinin kısaltılmasını amaçlıyor. Nitekim, Kurum Başkanı Birol Küle de Değişiklik Kanunu ile birlikte rekabet soruşturmalarına yönelik sürecin daha etkin hale getirilmesinin amaçlandığını vurguladı.¹

2024 yılının ikinci çeyreğinde ayrıca Kurum, son yıllarda gündeminde olan iş gücü piyasasındaki rekabet hukuku uygulamaları hakkında 7 Mayıs 2024 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen İş gücü Piyasasında Rekabet Sempozyumu'na katıldı. Sempozyumda, Kurum'un iş gücü piyasasındaki rekabet ihlallerine ilişkin bir kılavuz hazırlanmasına yönelik çalışmalarının devam ettiği vurgulandı ve Rekabet Kurulunun ("Kurul") iş gücü piyasalarına yönelik yakın dönemdeki kararları tartışıldı.

Kurul'un 2024'ün ikinci çeyreğinde iş gücü piyasalarına ilişkin aldığı kararlar da bu alandaki incelemelerin devam edeceğine işaret ediyor. Örneğin Kurul bu dönemde, İstanbul'da faaliyet gösteren beş Fransız lisesinin okul kayıt ücretlerini ve Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte belirlediklerini tespit ederek söz konusu Fransız liselerine toplamda yaklaşık 21,3 milyon TL tutarında idari para cezası uyguladı. Kurul ayrıca, iş gücü piyasasında birbirlerinin çalışanlarını işe almamaya yönelik centilmenlik anlaşması yaptıklarını tespit ettiği Abdi İbrahim İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ve GlaxoSmithKline İlaçları Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne sırasıyla yaklaşık 184,4 milyon TL ve 33,3 milyon TL tutarlarında idari para cezaları verdi.

Bu dönemde rekabet hukuku alanında yaşanan diğer önemli gelişmeler ile bazı önemli Kurul kararlarının özetleri aşağıda yer almaktadır.

1. Apple Hakkında Açılan Soruşturma

Kurum, 12 Nisan 2023 tarihinde, mobil ekosistemlerin yol açtığı rekabet karşıtı etkilerin anlaşılması ve bu kapsamda etkin politikaların oluşturulması amacıyla bir sektör incelemesi başlattığını duyurmuştu.² Söz konusu sektör incelemesi kapsamında Kurum, Apple Inc. ve Apple

Teknoloji ve Satış Limited Şirketi'nin ("Apple") uygulama geliştiricileri ile akdettiği sözleşmeleri ve Uygulama İnceleme Yönergesi'ni inceledi. Bu doğrultuda, 6 Haziran 2024 tarihinde Kurul, Apple'ın App Store'da alternatif ödeme sistemlerini kullanmaması ve mobil uygulama geliştiricilere yönlendirme karşıtı hükümler uygulaması suretiyle ilgili

¹ İlgili basın bültenine şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/rekabet-sorusturmalarina-sure-ayari-geldi-864330.html>

² İlgili duyuruya şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/mobil-ekosistemlere-yonelik-sektor-incele-a7e3e19c61d8ed118eb1005056850339>

pazardaki hâkim durumunu kötüye kullanıp kullanmadığını tespit etmek için soruşturma açtığını duyurdu.³

Soruşturma kapsamında, (i) tüketicilerin alternatif ödeme kanalları hakkında bilgi sahibi olmalarının zorlaştırılarak daha düşük fiyata erişimlerinin kısıtlanıp kısıtlanmadığı, (ii) Apple'ın App Store uygulama mağazasında kendi ödeme sistemini zorunlu tutarak uygulama geliştiricilerin seçim özgürlüğünü ortadan kaldırıp kaldırmadığı ve (iii) diğer ödeme sistemlerinin Apple ekosistemine girişinin engellenip engellenmediği hususları incelenecek.

Apple'ın soruşturmaya konu uygulamaları, yakın tarihte Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede mercek altına alınmıştır. Bu doğrultuda Avrupa Komisyonu, App Store'daki mevcut sistemin uygulama kullanıcılarının fiyat teklifi ve içerik açısından alternatif kanallara özgürce yönlendirilmelerini engelleyerek Apple'ın Dijital Piyasalar Yasası'nı (DMA) ihlal ettiğini tespit etmiş ve 24 Haziran 2024 tarihinde bu yöndeki ön görüşünü Apple'a bildirmiştir. Açılan soruşturma, önümüzdeki dönemde Apple gibi geçit bekçisi konumundaki teşebbüslerin Dijital Piyasalar Yasası'na aykırı olabilecek davranışlarının Türkiye'de Rekabet Kanunu kapsamında incelenebileceğine işaret ediyor.

2. Google'a Taahhütleri Yerine Getirmediği Gerekçesiyle Günlük Para Cezası

Kurul, Nisan 2021'de, Google Reklamcılık ve Pazarlama Limited Şirketi, Google International LLC, Google LLC, Google Ireland Limited ve Alphabet Inc.'ten oluşan ekonomik bütünlüğün ("Google"), genel arama sonuç sayfasında kendi yerel arama ve konaklama fiyatı karşılaştırma hizmetlerine (Local Unit ve Google Hotel Ads-GHA), rakiplerine kıyasla avantaj sağladığı ve rakip yerel arama sitelerinin kendi gösterim alanlarına girmesine engel olduğu gerekçesiyle hâkim durumunu kötüye kullandığına karar vermişti.⁴ Bu kapsamda Kurul, Google'a yaklaşık 296 milyon TL tutarında idari para cezası vermiş ve rakip yerel arama ve konaklama fiyatı karşılaştırma hizmetlerinin Google genel arama sonuç sayfasında dezavantajlı olmayacağı koşulların sağlanmasına yönelik birtakım yükümlülükler getirmiştir.

Devam eden süreçte Kurul, Google'ın yerel arama hizmetlerine yönelik yeni tasarımlarını içeren tedbir önerilerini incelemiş ve 21 Mart 2024 tarihinde ilgili tedbir önerilerinin uygulanmaya alınmasına ve üç aylık süre zarfında izlenmesine karar vermişti. Ancak Kurul, 16 Mayıs 2024 tarihli duyurusuyla, Google'ın yeni tasarımlarının otel sorgularına ilişkin yerel arama hizmetleri bakımından uygulanmadığını ve dolayısıyla Google'ın Kurum'a sunulan yükümlülüklerini yerine getirmediğini tespit ettiğini duyurdu.⁵ Bu doğrultuda Kurul, Google'a 15 Nisan 2024 tarihinden itibaren ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesine kadar olan sürede cirosunun %0,05'i oranında günlük idari para cezası uygulanmasına karar verdi.

Kurul, yeni tasarımların otel sorgularına ilişkin yerel arama hizmeti bakımından da uygulanmaya başlandığı tespiti üzerine, ilgili günlük para cezasını yaklaşık 35 gün sonra sonlandırdı.⁶ Sonuç olarak Google'a, ilgili yükümlülükleri yerine getirmediği için toplamda 482 milyon TL idari para cezası uygulanmış oldu.

3. Uzlaşma Kararlarının Yeniden Değerlendirilmesi: İGSAŞ Kararı

Kurul, Ağustos 2021'de, İstanbul Gübre Sanayi Anonim Şirketi'nin ("İGSAŞ") de aralarında bulunduğu, gübre sektöründe faaliyet gösteren yedi şirket hakkında rekabete duyarlı bilgi alışverişi yaptıkları iddiasıyla soruşturma başlatmıştı. Soruşturma kapsamında İGSAŞ, rakipleriyle bilgi alışverişinde bulunduğu iddiasını kabul ederek uzlaşma talebinde bulunmuş ve soruşturma İGSAŞ bakımından uzlaşma ile sonuçlanmıştı. Bu doğrultuda Kurul, uzlaşma yoluna başvuran İGSAŞ'a %25 oranında uzlaşma indirimi uygulayarak toplamda 37 milyon TL tutarında idari para cezası uygulanmasına karar vermişti ("Uzlaşma Nihai Kararı").⁷

Haklarında soruşturma açılan ancak İGSAŞ'ın aksine uzlaşmayı tercih etmeyen altı teşebbüs bakımından ise Kurul, 3 Ağustos 2023 tarihinde, bu altı teşebbüsün Rekabet Kanunu'nun 4. maddesini ihlal etmediklerine ve dolayısıyla ilgili şirketlere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına karar vermişti ("Nihai Karar").⁸ Dolayısıyla Kurul, aynı iddia bakımından bir teşebbüs için ihlal tespitinde bulunurken diğer teşebbüsler için ihlal bulunmadığını tespit etmiş oldu. Bunun üzerine İGSAŞ, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun ("İYUK") 11. maddesi uyarınca Uzlaşma Nihai Kararı'nın geri alınmasını ve İGSAŞ lehine yeni bir karar tesis edilmesini talep etti.

Kurul ise, Uzlaşma Nihai Kararı neticesinde uygulanan idari para cezası ve uzlaşma metninde yer alan hususlar dava konusu edilemeyeceğinden, İGSAŞ'ın talebinin kabul edilmesinin mümkün olmadığını belirtti.⁹ Bu kapsamda Kurul, konu hakkında detaylı bir değerlendirme yapmaksızın yalnızca söz konusu ihlalin İGSAŞ tarafından halihazırda ikrar edilmiş olduğunu ve uzlaşma kararlarının dava konusu yapılamayacağını belirterek İGSAŞ'ın başvurusunu reddetti.

Kararda dikkat çeken bir başka husus ise, raporörlerin Uzlaşma Nihai Kararı'nın geri alınması ve Nihai Karar'ın İGSAŞ'a idari para cezası verilmesine gerek olmadığı şeklinde değiştirilmesi gerektiği görüşüne rağmen, Kurul'un İYUK madde 11'in uygulanamayacağı yönünde karar alması oldu.

4. Yerinde İncelemenin Engellenmesinde Güncel Tartışmalar

Kurul'un yerinde incelemenin engellenmesi gerekçesiyle ceza verdiği karar sayısında son yıllarda önemli bir artış oldu. Kurul'un yerleşik uygulaması kapsamında, yerinde incelemenin engellenmesi kararı verilmesi için, dijital belgelerin veya yazışmaların silinmiş olması yeterli kabul ediliyor. Kurul'un Koyuncu Elektronik Bilgi İşlem Sistemleri Sanayi ve Dış Ticaret Anonim Şirketi ("Koyuncu") hakkındaki güncel kararında yer alan¹⁰ karşı oylar ise bu yaklaşıma ilişkin tartışmaları içeriyor.

Kararda, Koyuncu nezdinde yapılan yerinde incelemede iki çalışanın yerinde inceleme başladıktan sonra bazı e-postaları sildiği gerekçesiyle, yerinde incelemenin engellendiği değerlendirildi ve Koyuncu'ya idari para cezası verildi.

Bununla birlikte, aralarında Kurum Başkanı'nın da yer aldığı üç Kurul üyesi karara ilişkin karşı oy kullandı ve ceza verilmesine gerek olmadığı görüşünü beyan etti. Karşı oy gerekçesinde, küçük ölçekli

³ İlgili duyuruya şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/apple-inc-ve-apple-teknoloji-ve-satis-li-013f35240324ef1193cb0050568585c9>

⁴ Kurul'un 8 Nisan 2021 tarihli ve 21-20/248-105 sayılı kararı

⁵ İlgili duyuruya şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/google-a-yukumlulukleri-yerine-getirmedi-a5312ccb8813ef1193c90050568585c9>

⁶ İlgili duyuruya şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/yerel-arama-hizmetleri-sorusturmasinda-g-83c208502827ef1193cb0050568585c9>

⁷ Kurul'un 23 Aralık 2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı uzlaşma kararı

⁸ İlgili duyuruya şu adres üzerinden erişilebilir: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/gubre-sektorunde-faaliyet-gosteren-bazi--7f8727a6d132ee118ec50050568585da39>

⁹ Kurul'un 31 Ağustos 2023 tarihli ve 23-40/763-267 sayılı kararı

¹⁰ Kurul'un 21 Ağustos 2023 tarihli ve 23-45/839-295 sayılı kararı

teşebbüslerin bir yerinde incelemeye karşı karşıya kaldıklarında paniğe kapılabileceği vurgulanarak Kurul tarafından yerinde incelemenin engellenmesi/zorlaştırılması bakımından yapılacak değerlendirmede şu hususların incelenebileceği belirtildi: **(i)** Olası ihlalin büyüklüğü, **(ii)** teşebbüsün ölçeği ve rekabet hukuku geçmişi, **(iii)** olaylar silsilesi, **(iv)** silinen verilerin kurtarıma durumu ve içeriği, **(v)** geri kurtarmanın maliyeti ve **(vi)** incelemenin bağlamı. Bu kapsamda, rekabet hukuku uyum programları düzenlemeyen daha küçük ölçekli teşebbüslerde veri silme refleksinin ortadan kalkması için Kurum uzmanlarının daha açıklayıcı olması ve çalışanlarla iş birliği içerisinde olması gerektiği vurgulandı.

Karar Kurul'un ilgili yerleşik uygulamasından sapmamakla birlikte, Kurul üyeleri tarafından sunulan karşı oy gerekçesi özellikle küçük ölçekli işletmeler bakımından yapılacak yerinde incelemenin engellenmesi/zorlaştırılmasına yönelik incelemelerde ilave bazı faktörlerin değerlendirilerek teşebbüs lehine yorumlanmasının mümkün olduğuna işaret ediyor.

İLETİŞİM

Av. Ali Tunçsav

atuncsav@kolcuoglu.av.tr

Av. Esen Çakır

ecakir@kolcuoglu.av.tr